

ACC. N:R M. 8533:165-229.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ortskap: *Skåne* Upptecknat av: *Ellida Ohlsson*
Ad: *Vemmenhög* Adress: *nr. 5 Lönstorp, Skurup*
en: Berättat av:
eckningsår: *1942* Född år *1889* i *Skurup*

allmogens liv på 1800-talet.

ACC. N:R M. 8533:165.

Landskap: Skåne

Härad: Wennerbys

Socken:

Uppteckningsår: 1942

Upptecknat av: Elida Paulson

Adress: 2-5 Långgatan Skurup

Berättat av:

Född år 1889 i Skurup

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Läsinsättningar

Fig I föreställer ett par kastdörrar till stuen med visor
"värmlar" i övre dörrar att vrida för både ut i insändigt, den
med en karp insändigt: b. c. i d. ins. karp visor sig ut i nedre

on. Fig II: Skjutupjåk - "skedd" geore för hela dörrar d. port
som mindre att stänga endast på en sida den med ett kät:
dörrar genom vilket stök in en karp i insidan att skjuta fram

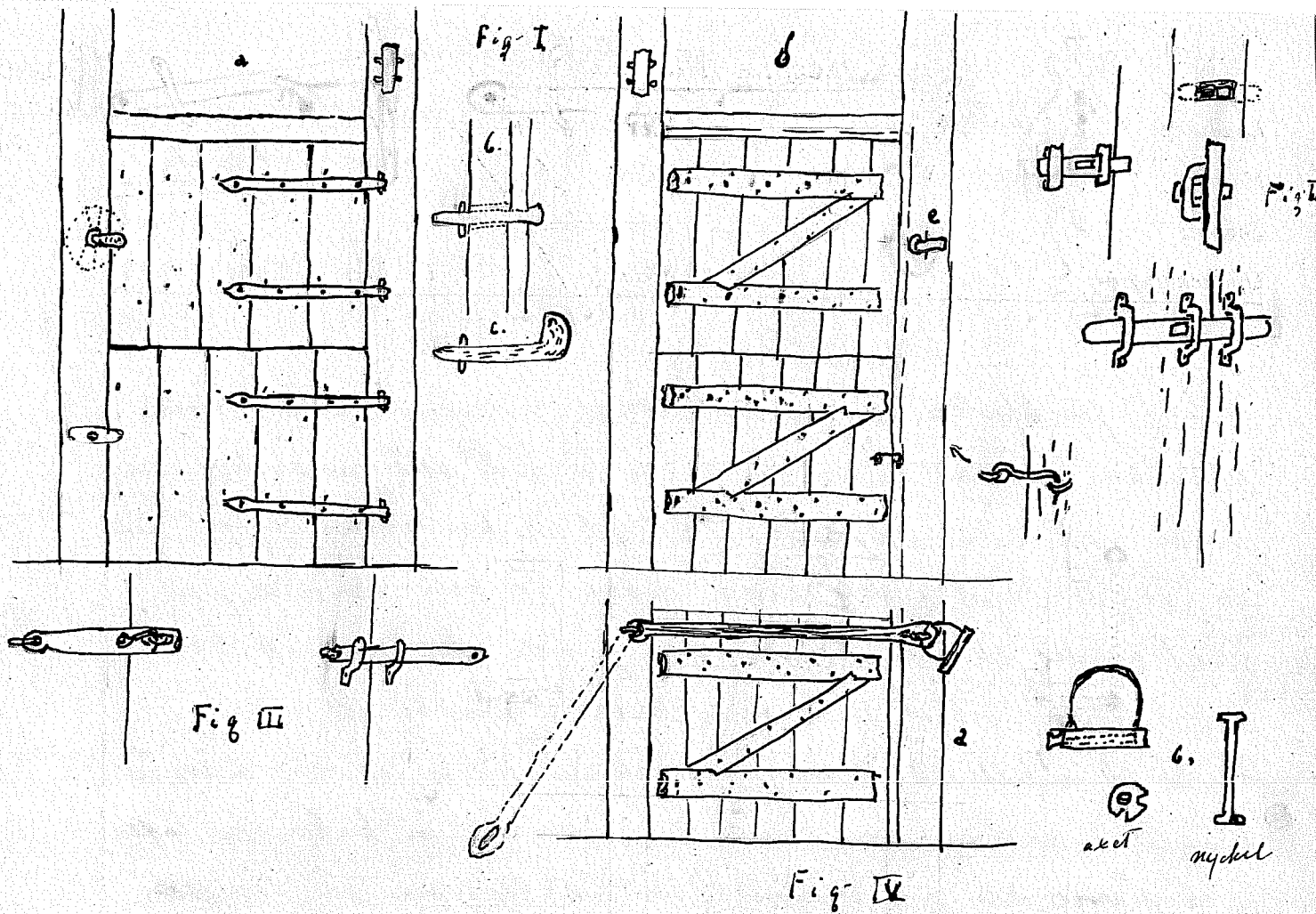
Fig III ett enkelt sätt att stänga som inte kan kallas läs samt en insätt-
ning där man antingen kunde stänga medelst en karp som lades
i en märke som gick igenom ett kät eller läs med karp läs: detta

märke. Fig IV likhet sätt ett hinder stild av djern medelst
en i dörrstolper angjord järnstene som låstes vid en stadig
märke vid andra stolper med en s. k. "hullebyggel" med nyckel

b. av det stög man använde en kastdörrar för att hindra tjvar.

Skriv endast på denna sida!

Att skjuta den vid Tee stodsverr.

M. 8533 :166

Utspä de blänkta besöggarna med "Stolpar", besökrare i "rigger-
stakar" som stia för luan, var nästan utan undantag i små
ställen i hus vid tiden 1808 - talen bryar i dufant i sam-
ända till 1890 - talen i undantag, alla biten ännu rader)
belatt med lång kalu som hölls fast vid rigger. so
pilkäppar - töckskäppar. Från öra samt mindre bägar
med instruktionerna under dessa. Denna halva bländet ut-
gjorde skydd mot regn, snö, frost i temperatursätting-
ar de i detta hänsesde omständiga, men, när de kunde
hållas bara ändå regn i samma raggarna. Men var
mycket rädd för regn i frost i förenig med snö, då de
de i orsakligt att de stora raggarna när de kunde upp
luckrades upp i solen sönder i vid direkt regn i den för
vundrades de till besöking i sam fort i under rigger-
stakarna blev kvar. Ganska vridig frötsedelse, mrig
när det kunde vinterna, då sådant bygge särskiliga i
kostade något men i kunde utföras annat än samma
till, o det var i fulla vidare byggsamt att en unga

efter en regnvädarsnett komma ut i fästun med pråsen i hand
i denna stöckrade en droget dämpen att ytterväggens besjyftade
lög som en rät jordhög i fästun = spiskammens broder där
man hade sin mat i sitt ljugerid. Ej alls oräntligt det hela
Det var således gjort allt som var att se utvändigt i
de små fönsternittorna, först i bly, sedan i träinfattning,
blänkta mellan kalmor. Vid värmstens bäl i väggen
till huset pröjades den som allt på denna plats fönkna
månade rödpilobusken med sina långa ränke viliga
uppsökande rida vidjor i under stugfönstret stode en
par rosenbuskar av den låga sort som under blom-
ningen var alldeles överskådade med rida mycket
välluktande blommor. På övre sidan om stenen från
för fästugröden pröjades intill väggen "ludra myntri
i salveja" av den sort som har utlånga välluktande
blad. På väggen här nägon stens kängde ostaköcken
en spälbus med kyllen, där de hemagjorda osterna
ledes till ink. På de utskjutande bjälkstränderna kängde

redskyp i rekttyg s.s. lias ö.d. ö.ä. spikar inslagna i dessa
bjälktyrord mindre och. Lias utan skapt studs in i
fot skäggfö underida af stene botten hängde i ut-
huset eller i den nästan fönstrelösa baksidan som förut
nämndt hvarne ö.d. Grundstenarna bögo regelbundet
i en i annan spjöt ganska oöfverlåt utom väggen på-
spjöt i baksidan även om inga nämnda grundstenar
lite vid sidan om ingången fanns brunnar, som
under tidernas lopp ändrades på öppen brunn med
dock där man drog upp vattnet med bråk till sådan
med "kai" - karve men utan lock i rist till "kai" med
vindspel, "brunn-gång" fanns endast i en på det
stället i g. h. m. s. g. mest i de stene ställen. De på
1880-90 talet vanliga s.k. gringa-pumpar - träpumpar
med sin runda inholka stode fanns i de flesta gårdar
ö. medelstora ställen, men g. h. m. Gårdsplanen var
nästan hvar stensatt med illa lagda stene stens
af somliga ställen fanns mycket rocher stensättning i andra

Självast mycket illa logd. Vid sidan sidan avgränsades
 gods plåsen med en stengärdsgård med stene höga
 blommanhöd i utseendet denna var "Norr Per Tröls hage"
 en liten Tappa med en gång långt åt en backen där
 man klippde ut sten i golvet av det tjocka gråa gräset.
 Vid mitten delades denna av en gång rakt fram, som
 hade landets köcker i ömse sidan, de var mycket
 omtvadtade dessa breda raka vita landets köcker
 i husrens ståtthet. Ynnar för dessa köcker var de
 blommar som brukade jammes i en "hage" vid denna
 tid en flora som var helt baserade på husrensens
 inställning in hon hade intresse för blommar eller g.
 Håll jammes för den P.T. som var glad för rustor, några
 lifvörter, av yngre lifvörter och hel hick, enkla i chutla,
 kruspota-nigiliter, kruspota eller den brinnande kruspota
 "blå-munka-storbrun", akoleje, kruspota, vargon
 frun, "majblommor" eller "punga-judar" (de var för sötan
 vid de plåsen vid de sig gata), de jammes pioner, som man inte fick

lukta på framför allt inte på vindsommar efter den för-
man "Eder" - knästa?; nästan samma allmänt utbudet
hos gjorde att många ej vågade ha dessa blommor.
Vissa "kassar" bli kvar och skyddas i huset respekt för den
med mer P.T. tyckte att det var granna i de var ja inte
någonstans i lukt på de som inte luktas god ändå"
Vickersons fanns också i kassen alla i de bäggar. Vid
utvidgning fanns en tät rad av röda - vinbär - o-
stickelbär - krusbär buskar med gröna i rida bär
många stens uppslag som en lög stengäddes gård ut-
gjorde gräns utåt. Främst bland växterna i övrigt
var kryddväxterna: Timjan, myrran, isop i framför
allt kunnarna som dels sattes i någon lämplig plats, dels
växte fritt, då man var vis på att kunna vara för
för njöts sådd. Det var en högt värderad växt, de Moden
var bland den första matnyttiga gröna som spicade i med
förkålede användes som kål i smula komma med som
ingrediens i den obligatoriska skåtors dags kålen som

pricken kom sent. Till denna källorppa, som ansågs vara till ö-
ns vägen mytisk kraftgivande verkan. Skulle man ha
något slag grönt. Vårdbeständs delen var naturligtvis här
av olika slag samt en möjligt kunnig, men desutom
trogs med något en och annat grönt man kunde hitta på
att få med de rika slagen. Skulle inte detta bruk kan ha
något gemensamt med att man ansåg käl: allmänhet för
källorppa med stöd av orden i bibeln: "Du där sjuk är
kan äta käl", då man gärna citerade dessa ord, och se
skärbodagen varit en dag då det varit lämpligt att göra så?
Kunnigheten användes som krydda i bön, ~~och~~ trämmen,
m. m. Men senare odlades gärna där den likom kunn-
nigerna kunde hjälpa sig. Man såg många till på frukt
var något, ö var stolt över sin odling när den var kraftig
och frodig. Några buskar av kornet av den höga gamla röt-
tuffen och som kunde de gamla Tapparna till ö blandade
mest inhälsade de värtens. malsten, som skulle tjäna
till ändamål för sken av grön när den stod i blom.

Var ?

blommorna nätt som utveckling i Torsheden: de flesta liksom
lärar dels blommorna den som man sade - "knopparna".
De maltrits buntarna tog man må russleri - kvistar & sade
till maltrits - hämmar - "maltrits - best" genom att helt ex-
kelt stöka ner kvistarna på flaskan vid sidan av korben i
så låta det stå att de i fylle mera på när det blev för
starkt, men man kunde också rita av knopparna i häm-
mar som fändes på - "glöddes" samt vilades i seden
blandades med långt till prastarna vanligt hämmar
Dette beste hämmar var särskilt värderat dels om var
knust sup. Även vid de största högtids tillfällen så bröllop
i begravningar var det så att det första man folk
undfågades med var en maltrits best. För övrigt kom
de man när som helst när man varit lite i hände sig
frusen. En best di det ansågs värma i pigga upp-
dels om det också ansågs som mjuk medicin i ansåg
hjälpa för alla magåkrummar & det var en ända mer i färd
ja man ansåg maltrits hämmar omvärt som medicin

i jättan och kunninn användes som till sats hade den g.
den betydelsen, matlöst brännvinet var nära nog en uni-
versalmiddel mot all slags inveter out. Li. gick inte
matlöst saknas bland kristlogda blöda den den an-
sågs sligda mot mat - däre mat - ut - , men man gick af
jagsumma att byta en matlöst - matlöst, ty blev den gan-
mal gick det mat i matlöst i det var illa nog.
Är detta kan man forstå den viktig denna sats var
i äldre tidens Tapper i gick den ut, den jag nästan det
ansågs som ett deligt men i man var angelägen att före-
satt den var någon granne som kunde dela sin huske.
i hade den med den Gräslök, ripsök i bönor på. lit. lit. fanns en
Några stöne putthid fanns ej i denna lilla 'have', men
väl använd i frukter den ett eller ett par äppleträd var ofri-
adlet nog, men ändå olika satta en kunninn stöda vid
huskruket i gårdshuset. En det just den fanns något
enskild träd huset äldre träd vet jag inte, men det är
ganska troligt de det i fura av husen i 1:24 Skomarp

Om Tidigt delats upp i husman o småställen, liksom n: 4
512, har sumits enoamma gamla alms bestyrjer i
valrötsråd av anseelige demonstrationer vid husmanen.
Kanske har den gamla vildapel som Per Tindsten gjalt
de första åren och vid rita stugskön stället ersatta en
fallt gårdstia som stått i vägen för hans bygge?

Om husets inner sida är inte mycket att säga, då den
liksom i andra ställen det den knappast jamma några förmå
i inga delar, de halva klädda bäggarna enformighet
avbryts endast av de utskjutande grundstenarna samt
bakugns lutar, den luftaket utgjordes av en förlängning
av stugaket över den fullt synliga utskjutande delen
av uggen där ett par länghalskriken stoppats upp för
att binda men en cykel upp på vinden eller in över uggen
 några glugga samt kanske ett litet enstaka fönster
tre stegen ned en eller två uter var de enda ljus in-
tagen i denna sida. Så låg den intill 1858 och har
sin invånare, av denna, rådde om om det är den jorden

154.
På Tumbarna hade i sommar blott Tommen att göra sig till
igång en till viss pris som tröst för det insnögda källan
skulle. Öfverfö detta hus, som lög jämnades med i ordet
gi ett par alnar utstånd på de Tumbars hus, som en jod-
vare trätt planterad med pilor, alla lika den nere på
slatten, utan stam men med en str uti koras. Utst
vägar uppe i jämnhög med pilvallen lög ännu en liten
gård bestående af tre ytterst små längor af lig äldre,
säkerligen den äldsta bebyggelsen i detta tränga utrymme
i väg och i i muren. Som en gård lög utafn i en ob-
seder af P.T. o. husmansdel i alltså innum det kalas-
mantas som utgjorde n: 24 såväl som en del af P.T. o.
jod Till detta ställe hörde 1/2 Tied jod i det var detta
ställe P.T. ganske tidigt började mer sedan uti i grund
af processen måste sälja för ett pris som innum varit vänt
kom att fördubblas i som inte kom att vara stödig för en
med hus för en i. i. n. det var länade till ifrån sig
för gård mellan dessa Tomter som en gård i jordvare med

mycket låga pilor. Från husen intill denna vall som gick
i väder i som alldeles in på den andra gårdens hus. Hade P.T.
en hejda (= en vall eller på annat sätt innesluten jordbit,
där här, senare öpotatis m.m. såddes i rätter (ä. somliga
ställen i nog även här såddes något korn) i sådana plat-
ser, då man tyckte tillverkade de rep man använde, den
behandlades på samma sätt som det lin som årligen
såddes rke i marker där jorden ej var för bödig si-
ron i en hejda, man ville ha flera tagor av linet (men
länga bestiga ut skampar). Vid de hästar som hejda
där ej pilor fanns var plommon träd, så även lång
andra gårdens stengård där lång vägen, den bit
jord som fanns söder om den andra gårdens utgjorde
denne gårds "hage" med äppelträd, buskar i låga buk-
tans träd. Se teckning på sydligaste hörnet av
n:o 24 skur, där även trädets mitt är utsett!

teckning gjort
i samb. A.J.

Om den P.T. byggde till uttusen är osäkert, men
även borrhöslången som så småningom att förändras

Först eröfthos de små blyinfattade fönstren med andra
med träbogar i syna större rutor i, tydligen var det
skymmande huset vid denna tiden i rikt, även med
fönster runt. Någon gång, tydligen på 1870-talet gjordes
en större modernisering. Då hade bland annat uppförts
en allmän åtti öfver en kammare liksom i gårdarna, en
stora som tillfredsställde på olika sätt genom tillbyggnad av
ett spår, de källaren av bästun tillika med källaren
av det nya blev en seldad kammare med dörr endast
åt den förstuga som de kom att bildas av resten av
bästun, den andra källaren av det nya utades för för-
stuga blev en liten köst kammare eller spiskammare.
Då blev det två utgångar i den förre förstuga blev en
stegs kök. Dyliga förändringar med alla utar till-
byggda var företagna in på 1880-talet. Byggnaden
blev det endast förstuga i köst- eller spiskammaren.
De hus som byggdes under denna tid var naturligt in-
redde men hade de så att rummet var kallades som.

markkamare eller - stuga i stugan delades på träcor, i stuga
ö kammare. Ett annat sätt att i de gamla husen skaffa
sig en kammare var att när huset besto av mättar och
alvar insändigt dela av stugan så att mättar blev
 6×6 ö 6×3 alm, en smal kammare men ändå ett rum men.
Även Jön Per Tundo flyttades förstugan ut i den förra
bastuen som delades i förstuga ö spis - köst kammare
men av den förra förstuga blev här en mycket liten
kammar som stod i förbindelse med stuga i fick
varme dämpar, mättar tyckes jag ha varit men än
 $3 \times 4\frac{1}{2}$. En gång gjordes genom stenstenen på
stuga till stuga. Som förändring visar den angelägen
man var att de fick ett rum att bjuda på rummet
in i om det så var än så litet ö än så stort att äta
komma. Som lilla kammar fick också brödgal.
Det var efter vad jag kan förstå i detta fall som många
manga den nya generationen här representerad genom
den yngsta dottern, som sedan blev bärn ut bland folk.

Jätt stöne /ndingar på kom/nt ö kanske var just detta med
de jättsta tecknen på en ny tid med stöne jämlikhet mel-
lan klasserna, ö bland de lägre såväl som de högre, stöne
/ndingar på kom/nt inom hemmet, man ville i den
man man kunde söka efter likna de bättre lottade i
vid denna tid stöms det nya in över den yngre gene-
rationen ö sätter sin prägel på alla områden, men en stn
det ar de äldre vilka varit fast vid det gamle livet
ut därför uppstår stora olikheter ö gammalt ö nytt
finns nide vid sida berande på vem som är den stn-
kaste, den nya generationens folk eller den gamle. På
stöd det ö väge mellan gammalt ö nytt replik ut i i in-
dantiga folk ännu ö tistat är in på 1900. talet.

Den lille kammaren Hie Per Tind ble seden åter verk
vid en ny restaurition i samband med tillbyggnad
av undan tago lögverket.

Blöde dräkter

På den på 1860 - talet hade blöde dräkter indragat stn

förändring, särskilt beträffande de yngre klöden. Li hade
de kvinnor som föddes på 1840-Talet aldrig uppträtt i
allmogedietiken. De äldre kvinnorna övergav den här
sedan på 1860-Talet i endast mycket gamla & mycket
konserverade personer hölls de först vid den linan ut
men röd ut i 1860 använde ännu 1864 även yngre
kvinnor kläddietiken. I med att kläddietiken kom
in bruk kom kläddietiken att betraktas som ovidig
egendom i många bland de mindre bemädlade som
i ansågs sig ha råd med stort kapital, i bland dem
men Per Turol, sålde sitt silver eller bytte bort det mot
någon hjal eller en kläddietik. Till de jorden som först
de passade på i gjorda affärer genom att stöva i egen
lands byggen i för en begeten börja upp de dyrbarketen
företag & försöka att uppsätta därtill att de i längre an-
vändes. På detta sätt försvarar småföretags ärode silver
medan man i de burgare hemmen där man i van be-
ende av slaktarna behåll det som ett minne även om

man g' just de sätte värdet därpå. Just av denna orsak ha endast en ö annan orsak av de mindre väl kläddas silver blivit bevarad. Silver hade alltså något av när värdade men mängden av majör i gedigenturen i dessa, bebygd & brötsmyckernas mängd i stället var värdemåttaren för bevarinnans ekonomiska & samhällsliga ställning i dagheten. Hög ofta med silvers mängd i gedigenturen. Ja, vi lockades till P.T. att avyttra till dräktsilver. Till juveller för en bebygd i kläddrakter förändrade dräkt förblev dess material hemmagerade serad vara. Piväl för bebygd som kläddrakter. Den mestliga kläddrakter kunde på 1850-talet bestå av klädd tröja med väst & silversknappa därpå, samt långbyxor i baste jak, annars bebygd material antingen av vadmal eller svart fönkskaft. Halvyllevar som ansågs finare än vadmalen men simpler än klädd.

När speadlaren kom i krets stödde man av den bebygd tyget klädd att både var P.T. & P.T. sjöts med

den tråd som själs spinnit: Trinnat till syftia med sin
spilda musorg ar ett bästa lin. Med hjälp av gesällen:
Långsken sydde dess gamla tidus önsäddare pluggen
för hand, i både män ö kvinnor, även skinnbyxor i
missor ö om man vi ville jänkäng ar ylle at knäarna
samt barm blöden. Redan på 1850-talet hade knäbygget
delvis ersatt vadmålet till vatta blöden när man g
var så nödlyftig at man hade blöde. Det vänder i jem-
skapet där ylle låg på ena sidan om stat glänsande
satin ö användes till både tröja ö vest at man folken
där tröjas, liksom när den var ar blöde vaddades,
tyxor ar sådant roigare material jödrades helt med
grovt vitt linne. Beträffande kvinnornas svarta
klänningar för man spåls på jenskapet lika jämt-
nammade i tröskst som var taveligare i fattigare
ö där tröjan lyfte grå igenom det svarta, det såg
fattigt ut ö var också de fattigare material, vid byxor
nas vadd jäske stöt använde, ja vidare ja bättre väst

"Sjå hela briddan" i all den överflödiga viddan inoch
had upptill där som den överflödiga längden tehs
mer i gids in i boken så de bleo dubbla i guds yt-
telligare vidd o pöte ut skälet när materialen var
färdigast som liknade bolsterbygg i en ganske stygt.
Linet var en kofta med längre eller kortare stört ut-
på hjalen. De vita klänningarna och min som bländ
dem som var utg. konservativa att alltså kalla på dei
hänvisade, komms i bruk syddes på samma sätt o en
del pyddes de något ull o. d. uttygt. De klädeskoften
och vart som även kom i bruk pyddes ofta baksture
i midjan rosnar skritet med pärlbaser, ganske rick-
lyftigt, di en klädeskofta var något fint. Det förins-
plogg man di kallade hels tycks inte ha varit nå-
got annat än en klädeskofta med hantning och skinn
men kappan var ett rejält plogg no vednat som dugde
att ha under hjalarna vid längre resor o. d. I de ställen
i mörkvarade närmare kapprock - översock. Dock kan

säkerligen äro funnits ett brimligt ryttarplog som kallats för jula, någon halblång kappa, men hämndarna därom är osäker, då det tycks som den inte som man nu påstår haft skinn i det låter ju inte brimligt? Det var de här nämnda ryddade kösterna som avlöste de stekade tröjorna i överlären i gjorda silver i ruffslidigt Månnens skinnbyxor i branta byxor avlöste av långbyxor långt innan man övergav den branta tröjan med silverskapparna, den fanns kvar liksom den helbraddade kjolen blandade gamla och unga generationer. P.T.s folk kunde till och med i de äro marmens långa vita strumpor, äro om de kunde på rytt någon och på slutet de tröjorna bäst med tröjan. Mycket vitt utgångs brimmar vänta kanne tecknade engelskorna, stort vitt "klä" på tecknat med skiff på ryggen. De yngre antyder dock redan på 1870-talet sommartröjan, i dessa hade ofta låst yllest av sina fäder när

dessu varit särskilt intresserade av att granska me funktion
musklar; i så jästa vidare specialiserat sig på
de så småningom allt mera varierande kroppslä-
derna i så blev de yngre snart mycket anslutna om
att deras kläder av stoft bestående hemväst mater-
al skulle följa modet (man skaffade sig massor
av kläder i stoffen en ära i att överflygla vändare be-
triffrande klänningsaker antas man gick till vändare
Dock rydde en gammal skreddare av gamla kläder
enligt gammal matra ända till 1880-90-talet både
kroppar - i maskin kläder (dock med rock) åt Per Truls folk i
de hade spräddes utgång på värsidan sedan de kom-
mit på undantag; men denne skreddare rydde inga
s.k. lätta plagg åt den yngre generationen.
Linnén rydde man själv med samma slaga träd som
föret namnte. Man använde av sylklarna som fästes i
bordskanten att fästa arbetet vid i syning i stället för
fingerborg som var okänd, men P.T. använde aldrig fingerborg.

Triden sakades för att gå lätt att draga genom det hårda
tyget, triden var i för sig hård i sig. Men lade med
mycket acetat i "opplett" ö skjortor genom att ny stick-
ningar ö mynadsöm ö kragar i lummgar i kalsöm i
opplett kragar m m, för att på glans i stit i dessa delar
är ploggen använde man "guinsten", även när de trättets
masser av tyg särat gille som linne lades nu i ränder
ö breddes ö ryddes vid behov. De gamla ströcker
efter att det skulle vara utblött med sydda kläder
samt ränder efter den lilla bryggtokningen, då den
utgjordes att något ändersättare so vad de varit i verkst.
dessa förhållande i rönt, ö man lät ofta på gamla dagar
ny rindiga plagg utant för att det skulle ta sig bra ut
på bryggtokningen ö man lät ej berättas sig att det var
onödigt de ränderna bruk sanna rittuer brä som de
färdiga ploggen, ö att plaggen var renvårdbara för den
ynge generationen tycks de gamla ha varit blinda för
riktigheten det varit ö så skulle det följä.

Tiden 1870-1885 var en sjalens glansperiod, då kvin-
nornas skönhet var det bli ägare ären till så många
sackra sjaler i lunda kläder som möjligt av silke,
sopfyrgam, lama-ull, svart chasimir, som också pry-
dubbel (s. b. dubbellsjal med paras vid tygstyckets ena
ända använd för mig i nattvandring) Denna lekform
den var alla som ville källa sig framme, så mycket ofta
trastade jerriska sjalen var de första som bars
högda i inte rikte i teatrar, liksom de höjades om
en gång ett uppträde vid kyrkan om jingst eller undan
mar den vid dansbanan med högden (jerrisk) sjal, som
nästan dröde hela personen, i kallet om sjalen var äkta
sprungs märkta var också ett tillfälle då man kunde
"braska" man kede i. m. förärvet lekson kommit att
steg högre på den sociala scenen. Annars fick
man nöja sig med de speciella i bråkiga "schalli"
i folks-sjaler i kläden den hörskelet var tycket på
yllstyget. Denna sjallige utvecklingen var mest av

den yngre generationen i sådana småfiskerlustar som
men Per Truls höll sig inom normala gränser och höll
för övrigt fast vid korsten i en mindre vatt yta
närskat ylle för vagnfiskejätte i en vatt silkesjäl
och möjligtvis en dylik med kultröt båd för andra hög-
tidliga tillfällen, men silkesjälens ströck utgjorde ett
slags taxering av vederbörandes ställning. Och
vände över sjöns sjöar, rutiga och närskade i byar eller
mer i städer, med ihärdig pans samt för vännen
skulle fiskejätten.

Övrigt kan sägas att klädeskorsten jämfört med
den är vadmal som innebär ett steg uppåt i den mindre
bemedlade, som var man om vill yttre, stesade efter
att bli ägare till klädesplagg redan på 1850-talet fast
än vadmalet räckte fram till 1870-80-talet. Vadma-
let vänder vitt och lades ofta ner för att foga fram i
färgar och buddas vid bekr, färgeri färrer, innan
färreris samballe brin till på 1880-talet, närmar i

Blås; O. Wemmeling, o det var mycket antikt; de två de
mängda av Tyg i spalen värdes i hemmet, mycket blid-
nings Tyg; halsylen värdes även vitt i färgade; söka
innan det s.k. "redgarnet" kom; bruk. Första tiden kom-
ulls garnet kom; bruk ansågs det för dyrbart lyxvara
som hysades spel eller drick-vin o användes som boden-
gar. Den fint vittvaden eller iett för märkning med pros-
tyga, det ansågs förämligare än luggarnet som man hade
"okrooner" Kulört brukade gam; "vackra färgen" användes
dena första tiden som sparsamt inslag bland det färgade
ullgarnet i de tjocka långrandiga jörkläden, som rän-
dades i väven. De vackert var kunde ibland riktigt
konstruktivt i användas stna o vida med egg upp o egg
men redan till vävets dräkt o redan både till smidiga
o vändiga av alla äldre kvinnor ända fram på 1890.
Tid, de hade men P.T.s aldrig några andra jörkläden
i stället jörkläden var man nästan aldrig. Till mig hade
man varit jörkläden av merare i flera andra tjege tyger

ammars vid högtidliga tillfällen vidare en silke i på ö-
rigt de nämnda kläderna är färg. Men vita användes.
När man skulle besöka ett mognhus, för att kläda ett lik,
ett begravningsdag där alla ansedda grannar skulle bi-
trida, eller för att gå med förning där, var man mognklädd
med svart förkläde, och man inte själv närte man
läsa. Alla som besökte ett mognhus eller deltaga i en
begravning skulle vara i endast svart klädd utan
mognklädd i innan 1880-90-talet. Örg-klädd med
crep-färd bom i bruk användes vid begravingar. Svart
vita klädd med svart nedstyggen utgå på den svarta
ryggen i redan mognklädd bom. bruk använde de äldre
ämnar på 1890-talet en liten vit smitt under mogn-
klädd där den vita kanter ströck framom klädets
kant fram till runt ansiktet. Tylik smitt användes dock
även av de gamla under det vanliga silke klädd med
Joans vid denna tid, så det var klädets material som
var det avgörande i det vita.

Per Trulsson lirk länge fast vid den gamla vadmutsströjan
i vardagslag, men endast så länge de gamla, som ryfles
medan de vros allmunt i buk, hillo i de virsta åren en
rätt litet anmärkt ben vrok, medan en ö annas gammal
mar anm vid 1890. Fälets ingång anmärkt ströja ö det
kunde att västens silverknappar slätos ut med ploggen.
De virsta längstrumparna överga aldrig denna gene-
ration en mån fastän de öngåro knäbyxor en
sämsteskinn i gingo till lång byxor, dock med den den
liten smäck pamtill i stället för gylf, smäcka- eller
lämma byxor, den ena sorten med hela pamsidan
knäppt utpå en linning som upptill knäpptes mitt
pam, den andra med en mindre lämma mitt pam.
Hängslen eller "villan" vros en hemvärd material ofta
vart i rögen dyra också, det var till hängslen som bri-
sades på ryggen men pamtill gingo vakt ut, men på
något inordlat vakt den pammen viltor en frustlär
Rugar i rönen, enkla smala ringar för knutar i sidan

med en liten sten eller renare, små blockar eller pärlor.
När de dropp/omade mycket var mycket vanligare i det
var inte många bland krinnorna i den många män
som hade genombrutit öronsnittet, och hade alltså
ett det förstärkte hängslat.

Laster i orden bland krinnorna

En truck eller rätta en rod även bland krinnorna,
som visserligen inte var P. T. s hemfärdigt åt, men
som var mycket vanlig bland krinnorna i hemmets gene-
ration var smärre. Och kan godt säga att de
flesta krinnor i familjen under senare delen av sitt
liv var smärre, i så över rinner denna släkt av
men P. T. s äldre i något yngre, men ej den yngre genera-
tion, den kunde sig trötta om generad när en krinna rödte
fram vid döden av kunn den växa för att bjuda en yngre, som
antagligen var en yngre, och P. T. s bror de de enkelt i o-
konstigt i rakt för att säga: "Nå truck, ja inte ena ha
min resa till ett skidehus! Man skulle för att de o. k. länna."

om vid denna tid utgjorde det starka inslag bland folket.
skulle de anstiftas i stället sig om motståndare till en så-
dan last, men så var visst inte fallet, dessa kvinnor kunde
vara lika ivrige musare som andra i musdödan om lika
viktig vid kyrkostämman i sammankomsten som psalmboken
för domliga. Det var något i högsta grad smärsligt och
kvarnandes musande, då domliga för att ha varit till
till hands var smärsligt först i jickon i muspartitiden vid-
lödde hela deras varsel, allt var impregnerat med smär-
all mat som de kom i beröring med blev pudrad i kyg-
dad med smär, om det så var äggvita, stekta ägg eller
vår i vit-grost, de i stället man vanligen blev tröttnad med
när man ämnar på 1890-talet kom som tillfällig gäst
där husmor dem musade, maten var såväl i sig som på
ytan tydliga spår av husmoderns last, rätt som kom
strä i vrede i maten sig kom en priss i smärst ynde omkring
och för säga att det förfaller som en kvinnas när
det gäller laster varit mera hemsamma i mera lekfulla

en sig själva än möman, de äro vår kvinnan sig, her-
ner förjale var ännu mer påtagligt än marnens.
Att kvinnan sig var drök mera oroligt. Färn kom be-
da tid kan jag på denna plats endast berätta om en
kvinnas som brukade dricka sig redt, men däremot
före som tog sig en tår så det kunde hända att de de
i de kunde säga: gå på ord = snett. Att det drök g
vart varligt kan man förstå därefter att man sege
vade däremot i talade föraktfullt om den kvinnan
som de gjorde äro långt efteråt. Däremot var det
vanligt att kvinnor vid vissa tillfällen tek ställe-
kvinnor vid frukosttagning eller sammanstämman när de
bam var fått tåga en sup, i när hussjälens under arbete
bjöd en sup erbjöds äro kvinnorna, Tröliga en brack-
va på hussjälens hämmingens tid, de hämmingens kan
de till dagligt bröd i de huset flöt. Framvisar åt
varken i stället för tillfugg. När nyen bjöds ut de kvin-
nan som deltaga i arbete ställde sig dessa helt olika

omliga Tio med Tacksamhet rippen, medan andra för-
jorde sig eller stälde sig helt avvisande öfver oss,
dock ansåg man oss ganska allmänt att vårt arbete
berättigade till rippen, men däremot inte umars.

De kommer som uttryck för tillfrediga våra förhållanden
för allt ordentligt folks förakt & tillagget av andelen
— sken (uttalas sken). Tio namnet tydde för på något
trivialt beträffande levnats. Denne benämning för inte
förstås med uppsynskans sken som motsvarar vårt
mer för namnet & som i yngre tid varit i stället för
här. Sedan betecknade uttingen Tacksamhet eller annars
trivialt kom person, även sprallig, ett
skallad allt.

Att suppet bland männen var ganska allmänt är
säkert i många olyckor hade detta till orsak, det var
man utgick från när man gick värmare in i staden
liv & levne under denna tid då man handlade på god
Tio, ett betydande exempel är den oräddheten person
som P.T. om stund utständer till spillet.

Slakter i Jndaberga.

Med slakter i Jndaberga uppköptes intima kontakter
En ryttar till P.T. dag i de 1890 en gosse till sig. Somme
vätte upp i vätte de dem en hel del mig i förlusten.
En annan ryttar som gift sig i övertagis gälden jägde
med: det välskänd som allt mer blev rädande i gälden
Arrendatörerna kunde samla förmögenheter i 1890 pen-
gar utlånade räntesatsen som gälden var 6% men gamla
kappa visa de som var många 1890 ända till 25% men
de blev de ansedda för och se, processen och lust för
brägel med att gå och de ägare gjorde att man
kunde bli tvungen att gå med på dylikt. Men även
med laglig ränta vätte för kapitalen för den som
en gång kommit upp i de som följat samma rikedom blev
vi allt rikare i de andra allt fattigare som nu de
från fröjan varit lika fattiga i besvärde hvar sin fröja.
Vid Jndaberga-slakteringen jul- i höstgälden n. n.
vätte hela slakter basen med ända in i senare tid

eller så länge de gamla leude, ja så länge deras barn
höll fast vid gamla seder. Det var enkla rätter, fisk
- lutfisk eller som man för sade - steds fisk, eller
suppa med klump i kött, pepparrot - eller krans kött,
även lammkött i yngre tid samt risgrynsgröt som
närvarande, brödet var hemmariktat i hemmet bakat till
de smygäsa som spåls brödet i de stora fjöcke skiv-
na, man hade i regel ullkrossar för samt i kött påsktårter
i ibland gasbröd samt hemmegjorda ost som pålägg
bröd etc i yngre tid all maten utom grötten där en-
dast en i annan åt bröd. Vid dessa högtidliga tillfällen
ät man grötten som var sin talrik sedan på 1890-talet
en tid jag själv minns, men i vanligt lag äto de en gammal-
samt litet droppades i gammal som "droppe soppa".

Vid stora familjehögtidiga beten var i godset, Jönköping,
barkade representanter från godset samt präst i kyrkan
samt skolemästare med flera var med i det be-
rättades en historia i godset om prosten Kristoffer Tegner,

som var en mycket lärd man, men som hade ett litet allmänt
känsligt fel, han visste inte när han var rätt, utan när
från om man skulle ha ge honom ett bevis när han
stod sig i skulle källa upp. Så berättas att han en gång
var förhindrad närvara i kyrkan och gick i uppdrag att
främman protesten genom att trampa honom på foten.
Detta gjorde kyrkans ledigt anvisning, men protesten
fortsatt att att till han blev sjuk, kyrkan hade
rikas trampa en annans fot i dume ville y. latsa om
det då han inte kunde till sammanberget. Åren be-
rättas det att Elias Tegner, när sonen fött detta
barn - Hells trampa - skulle ha yttat: "Så var jag då
fäst på den ut i rök."

Om man berättar in i gudsens ägor hölls i gårdens
höstgille för alls folkets äfjälft as dans i lek. Då
ginges också barnen för skinnat det var för att se på
i. Han ett sådant tillfälle berättade Per Tuula Harna en
episod som utgör ett exempel på hur olika uppfattning

den äldre i den yngre generationen är hemskaper de
hade på förhållandet mellan det lögre i det lögre stä-
det, mellan hemmans barn i de underlydandes.

Då var Karl Adm von Stollen död, hans son
Jönstred godset emedan barnen Erik & Clara var
ungadiga. Erik, som stannade i all estetik & dansade med
bröddistans i pigor av hjärtans lust, förkändes därför av far-
brodern, som sade åt honom på att Hanna, som stannade vid
ett: "Det passar inte Erik, Erik på dans med Clara." En upp-
märksamhet som Erik redan ofta en dans med systern, ignorerade
Denne Erik dog ung i med honom dog ättel ut på mans-
nidan & Clara blev därpå ägare av gården i gift med en
pikens Hjärtvärd, som var mycket mer om de underlydande
de särskilt de gamla & små, & dessa fångade tåta beröts av hennes
måd, de kom hem med något gott på att se till det var med
dem, hon dog mycket gammal på endast några år sedan,
folkstäm i uphåller men ändå "hennes råd" som stannade långt
över folket på gammaldagsvis. Denne personliga musor om

de underydande var på Tradition i Jönköping, de tre förmå-
de i bryar nämnde folkliga dögor som kan nämnas efter
vårmlig stäkning redan på 1700-talet av omring om de gam-
la fattiga domerat en för den tiden stor summa 5000 daler till
ett hospital för 8 av guds och fattiga, en insättning som ägt
i äger beständ än i burs insättelse som förmål även för den
resta ägarinnans omring. Den fullständiga Traditionen.

Skinnings marknad

Vid Skinnings marknad, som före Mackleans omringning hölls
i en trädgård i Jönköping, men sedan i den av Mackleans utskift-
ade marknadsplatsen i Skinnings by vid brovägen där nå-
gon gång på sommaren, där marknad hölls i viss del av den
med kreatursmarknad ena dagarna. Så var det också den förmå-
ning till Per Tulls som till Jön, de som hela stäket, föde
maga i gamla dit för att gästa i stället i kistan i sedan gå på
marknaden. Dessutom både inner i skinnings allt efter skulle de
vara fört i Jön, dels för gästernas skule i dels för de många
skule som skinnings bager fram, gästerna skule vara bager

ett ensidigt brev bortfört från vägens väntet i allt öfrigt inom
vägens utlösnings så de vägararna kunde se att oidentligt julk
bedde just där, men gjorde sina iakttagelser i dörrarna stat-
seter av vad som var synligt där man fördes fram o-
skulle vara skam om någon skulle ha något att anmärka på.
Inne skulle det stidas, ropas, bakas, byggas i släktens mögen
vina, då mat skulle finnas i försälg, annars kom inte husets folk
med till marknaden, något som det ändå kunde bli så om med
lidans rätter som äggvår, äggkakor, stekt ägg med fisk
bruna bröd samt alltid gott var mat att ta emot vidare
gäster med vid denna tid på året. To. n. förskarna det att
man satte ut vädret för att ha blod av dem att stura när
skorningar följade komma i bråk, genom Träer som tjänat
i västra ställen redan vid slutet av 1860-talet, på södana
platser tycks trädgårdsmännen varit den första vädret, vilka de
grönsaker av sådant slag. Det gällde ju vid de här nämnda
marknadsbesökernas gästning inte endast en måltid, utan
trä eller flera i något förskäp förskäp förskäp inte, utan

det var både att tiggia var oaltid i riket plänk i jättestad som
någon kända ut den lilla flocken, där någon jätt lera just för
redans tillfällen som kales i förning.

På marknadens träffades gamla bekanta som kanske inte
rikade varandra annat än just vid dessa tillfällen, man
satte särskilt stort värde just på dessa marknadsträff. jätt-
folk, som vistades långt ifrån varann rikades här i både vid
om sin framtid, när man genom de löner, som iltand nästan
helt ovida, sattes på banken, kunde anse sig i stånd att sätta
egot på, allmänt spredde man till sig, man gav varandra mark-
nads gåvor, köpte marknadsgåvor åt hemma varande, blev
spädd i skulle man sätta på eller uttåka uti förord ut ekem-
pelvis lekhärd, som om en viktig sak när nyjälken beordades
hemma, passade man på. Gladlande fanns ju inte på landets
bygden. De som i sine dagar stann allt var skulle för
köptes i marknaden i kringvandrande handlare utom för
jämöden luter, i kommersen var god. Att uppräkna vad som
kunde på på äldre tidens marknader är omöjligt i nödigt

det var allt på stegar & bänk till bänk i kassan. Yr stört
sett att den lekte hemman ägde utom de vanliga utbudet
andaktsticker och böcker som skillingtryck just i marken.
der; det var på intet nytt vison om de bröt som begärd re-
naste tidor samt gamla outryckta vison över olika råd,
predikningar, lekter & historier & humoristiska sådane som
exempelvis "Piddan Tjock" m fl.; skillingtryck & i hemman
kunde man sedan ibland utan bänksende till inmekallat
jätte ilag dessa käftar till tjocka böcker, som delvis kunde
jätte bevarade till våra dagar. Somliga av visorna blevo
populära, yngre & mindre för att de ~~uppte~~ ^{ut} intresset, ofta
i så hög grad att det vickte minnen hos de gamla när de
ofta många år åter kunde få höra dessa melodier. När
det gällde mord eller viktiga händelser & påstått stämning
av en djupare innebörd kunde en allmän folkstäm-
ning förberedas av dessa visor, & utsträckt till dagpressen.
På marknader fanns gott om "bommarjantare" cirkusfolk m fl.
För dem hade man en viss respekt & man tapp ej sina barn

en riktig; de var man rödd att de skulle bli briststarka ögin-
da till kommunstyrelsen. Man hade någon smärre föreställ-
ning att de opererade bort något eller om visst
något för att de skulle kunna göra kronan, samt något
annat ingår, därför var man mycket rödd om sina män.

En annan påstådd kategori av folk som talat för represen-
tation i marknaderna nämligen fick tjusarna, ö det var många
som blev av med de lösen man var i, joken med mark-
nadspengarna. Så berättas man om att PTs styrelse ledare
att kom en gång vid första besöket i marknaderna blev be-
stulen på sin lön med marknadspengarna så att man
inte hade något att göra sig till med. Så kom åter efter
ett besök hos ståtningarna i Västing kom det gick kom
försiktigtvis med handen i joken med de toligen lösen
pengarna i handen, ö mycket riktigt, när man kom dit där det
var riktigt trångt kunde man en påminnande hand där ö
gick hårt fast i den. Tjuvarna trodde ju inte göra något
för folkmassans skull, utan blev på detta sätt gripna på bar

gärning, man måste lämna tillbaka vad man stulit samt
som sina bröd, o jag tycker mig minnas något om 2 skola-
daler som todes för sin pipassigleut till de hemma-
stående köptes om sånnt marknads gärr, till de äldre
något kläder plogg eller annan nyttosak o till de barn som
gingo hemma i spåra väntan på att marknads folk
skulle komma, något som kendes i förig när barn var
med, alltså var det någon lekför e. d. som got där de drog
fram, kaben i hars mulla några rockerfigor som sedan
färrades till den smalle eller blev väst i egen kämtig
ett minne från marknaden.

At marknaden såldes nämligen i myg, man köpte "tolo-
styver" - baks i ficka en myg på handeln, att spensig alltså,
o att som mycket brukades just vid marknaden, o efter som
krakerna i häringarnas pengar sjönko steg stämningen
bland karlarna, man blev misdig, bögälarna o karlarna
upplagd för handel o räddade för fattare i deras västhandel
kunde utplånas om det var icke till illa, annars undock man

dessa i de finge "kandra öj" o släss inbures "med omandra".
 Så var Skumpas marknad ej endast själva marknaden
 för ortens folk som hade en förväntan länge borta utan det
 var även ett tillfälle då släkter kom på besök i det var
 en samman som delades mellan hemmet o marknaden.

Den ägde så sin betydelse att man färdigt i förväg räpna-
 de de gamla färderna o efteråt räpnade man tiden o verk-
 nade på handlinger med tid ut dess ställning. Tiden till
 Skumpas marknad. De var en Skumpas marknad, "lite före" eller
 lite efter Skumpas marknad, i vinningsre Skumpas marknad.
 I en senare avdelning kommer Skumpas marknad att
 berättas något på en annan sida.

Så är inte mena att säga om Per Truls folk från den tid de själva
 skötte sitt ställe, 1885 förelägs de det, om de inkom till Skumpas
 jord, ifrån köpt utan annan mätning än att man stegar
 ut det. Dock kan jag aldrig hört att man här som på van-
 ligen ställen var rätt "lyftermannen" eller hört ständerna
 i Tunga väg åtföljda av mästarens slamm i järn.

när en rättvis lantmätare släppte ut den för att bli en
sticka i rögängen. Detta kan däremot förklarar sig inte
enligt deras uttåg som njöt sig på hundra lopp
alldeles inte sig när de gick i en rögäng, där den länge sedan
hade rättvis lantmätaren hade sin väg. Det var alltså till
att den som måtte i vägen rättvis aldrig gick i graven.
De 2 1/2 län som Per Truls som åter mest sälja förvärfades
åter i samband med drottens övertagande av stället i det
linde den i kornet av Trösten belägna lilla tre - länge gård
som reos på 1890-talet.

Ynnar jag övergå till att skildra något av Per Truls som
något som till och jag nämna något om P.T. folks rista är i
ställningen där vid denna tid. Först några ord om:

Skockarjudar i andra handlande.

Skockarjudarna utgjorde på 1880-90-talet en fullständig
landsflykt. Om den varit förbjuden, när de särskilt
söndagarna efter undagarna när de var och en att träffa
huset folk samlat i hem de kommit många andra genom denna

med sina stora blåa byletter ofta trädes de i sällskap i fulla
stugor med sina vänner i sin snäva bakt är allmänhetens
så även kunde de komma till punkt med sig med till i under
hälften är ett begrepp som man ändå kunde säga med för-
tjänst i vårt folks vilja på affär till stånd. Om deras förmö-
ga att locka från varandra deras dräktsliten är förut känt.
Det är en annan sak som kanske är mindre känd, det är
deras åtro efter krusen här jag minns själv som ämnar
på 1890-talet krusen med långt tjockt hår tog ett klode på
huvudet när de sågo en jude trada in på gärdet, för att han
skulle se det: tvinga sig till att på klippa av allt eller en del av
det mest av yllejallet eller ett tyg en duk etc. i utbyte. De kom
de i timtat hälsa på att tulla i följda den krusen, där de anade
att de kunde göra sig tjänst med saker i hand föndiga till
klipp så snart han visade becken till tocken, i andra hand den
den vara de lockade med, så som de ofta hand utbytte mot någon
annan som möjligen kunde tänkas vara mera lockande eller PT.
som hade en enastående här och en vackert lågt i tjockt hår

När vi än så enda vitt stä, måste grämma sig när "Abraham" kom
men ändå verkade han upp henne i jag minns själv ö var närvarande
när han följde henne ändå ut i hennes episkam man med sek-
en i högsta kugg ö en svart glesjalett i andra handen som lock-
bete, ö han kan till och när han inte på något sätt kunde bli
honom svårt för att han skulle få bli en lite as häret
när i rocken där det minst märktes, det andra skulle han källa
om för att få ha det i ped. När Abraham begit sina tag med
saxen ö när P.T. ö slapp efter var där inte mycket av det bron
helt i handen som sått fast, men de var där intet att göra vid det
Den som biten angreps sig var när P.T. ö men juden gungade
händerna av belitenhet, ö när P.T. ö bekräftade allt för vad den
rimpla sjalettan att dölg ö förödelsen stygge med ö när hä-
ret började väka ut Indes kom knappt vara sig, häret i rocken
liknade ett Takstugg ö när häret var utom det var sjalettan
gängen att världens väg di judarnas vara osäme bratite
Det är underligt att gamle personer kunde gå in på att göra
affär med här, di man vet att man enit usga med att

bränna utkammat här så att ej föglar kom att bygga med det
dädet. Thodder att man fick lunddrick & att en lundplätt skulle
följa med hästens ägarinne i bisten & det var naturligtvis gör-
dant men I T. & de andra som ej fäste anseende vid dylikt som
ansattes i övertalades till sådana offer. Afse på bräppen
o. o. här i foglar Thodder ja för ännu kunna bli medel för ond-
görelser i hästens hand därför var man mån om att bränna
sådant, så man ej kom att råka illa ut, t. o. m. den kom
man skenit naglar med brände tjuna som medel åt onda
människor som ville sätta ont på någon. Från denna
anmärkelse på annat tillfälle till handelsfolket. Man kan
ej undra på att judarna voro illa talda, onduas ofta käng-
senhet fanns ett ord för: "Om man kör ut juden genom steg-
dörren kommer han in genom bakdörren" "Man säg ej heller
gärna en jude nämna sig i bråkningen, då väste man att
han inte var att bli ut med, utan måste lojas & ännu ville
ha den mat han förtärde, & han var yttast misstänksam mot
vad han blev utreddt efter egen begäran & ansåg sig i sin

fulla rätt när han tog gästfriheten i anspråk i ignorerade eller
visade uppenbart förakt för allt annat än sitt eget, undantagen
des folks pengar eller vad annat han ville komma i besitt-
ning av. Betala ordentligt för sig gjorde han aldrig eller på-
gode vad han blev skyldig, utan när, efter att ha varit i ätit-
ing näst även någon druckit, gick sin väg lämnade han någon
betingt bestämt värde c:a 10 re som ersättning i det förfall
de som han ansåg den som en stor värdgäsa han skänkte.

ett annat intressant ämne "vildskattarna" ö "skedmannarna"
De vilda värdarna i och sina bestämda ställen där de ligger
in för natten eller för flera nätter i rad, och värdgästerna
förmodas värdnaden i det förmodas man sig gärna efter råd ö lä-
genhet, ofta återer det man ansåg sig ha råd med, man kunde
gärna på deras lustiga mat som livade upp släpans tröghet.
Mellan om det ganska stora bröckheten de kommo med ibland
mera småskaliga som t.ex. när knaller berättade att: Han hade
vatt i en by som hette mos med (supan mat) där häng-
de en viss or gäms om äret = Veleinge i visen antagligen
majisan.

Skedammarna kommo i regel från Småland & de försiga hunn
brinnfolk med väskedlar, kunnvuktig, skyttlar, sked boken
m. m. & man kunde ora gånger beställa vad man ville ha den
andra i man visste någon kunde när de vor att vänta de
kommo en eller två gånger en änn i hade ännor för väsked-
lar med sig, förtom de färdiga i den kunnvuktars hyske läng-
göcker, så när de kommo på de ställen där de brukade ta in
i väskedlar blev fullt kunde de färdiga eller laga färdiga sked-
dels för kost & logi i stället dels åt andra med betalning
i den man betörde de lagat fick man gånna stanna liksom
andra hantverkare, då man var lika besönde av kunnom
som av dem, så mycket som det vände för, & det inte var att
hantverk som kunde denna ut till, när saknades helt utöfna
av detta hantverk, så hyskelig lagning utfördes av kunnom gån-
Göingar med deras hästar fings hyskelig i brudgä-
derna när de på sina bestämde tiden med en pumpa
hyskelig & d. man de förtänande kunde även laga hys-
kunnomfolk så även hyskelig hyskelig någon annan stund än

herbergarna där är i stället för en inte där.

Per Truls Jelte på undantag dars sista är, dit och
begravning.

Vår dottern övertog stället byggdes två tre spårnen i
konings längans östra gavel med förstuga & skorsten med
dör i en del av det ena, med ingång från den gemensamma
förstuga, & de andra två spårnen delade först av i en
stuga & en smal spisbänmare ut mot. I stugan fanns en
sittunga med skåpa & en liten pyrkantig järnspis, lättnag
av Arne Bruks fabrikat, i sidorna av ryttarbild av Orskar
järnspisen med två asklåda under var av landskrona
fabrikat. Lättnaggen var egenrumad; tjänade endast
som utgång för spisen & tillvaratogs de av värmen från
den. Där fanns en säng, klädkista, byrå med skåp,
länstol med stölgöinge i vinkel, klappbord & stolar samt
en spinnrock som var i bruk alltså var inte stannatiderna
ginga. Fönstret var från P.T.s hem i Grottebo & om söndagarna
lades det stjärntrösk på som var P.T. haft med sig & som var

193.

lika gammalt som hon själs. Duben som pygde under vid jul &
hög tid som pån jndaga. På kakebagen pygade lavendels-
knapparna & späd sin gammaldeg. Bäst i stugan & bredvid lög
kakebagen stencen att vanna sig på. På bordets rime lön ligo
andakt böcker. Bibel, psalm bok samt Pros boken. Öfr-
liga. Ena postilla isköpet. Alla psalmböcker läste P.T. som en
mest med andakt & trossigt på orden, & "etten stemme" eller
släpigt som läsarna gjorde. Men P.T. kunde mest psalmböcker
utantill, glasögon saknades här de både de gamla & de nya
Men P.T. sett vid sin stickstrumpa eller spann hon ut gam-
alding som hon sydde till annat än de det lösas de upp-
tride hon med arbetet. P.T. gick ut & sysslade, kan ta en
rastlös natur, som när han inte hade att syssla med gick fram
i timbake ut på vägen, kan som var att alltid ha något arbete
& kunde inte vara överksam, mycket vanligt hos dessa gamla.
De levde på det undantag som överskannade om när dottern läste
ut boken, den andra system hade dock bamlös. Bort sålles
i auktion när P.T. dog år 1890 det utfrändiga hade dottern & hennes

men först är det till mig en fört. PT blev således 80 år gammal
i fört. Man var en enkel man som helst hade varit inte hans
liv följande utan handelse det hade ju varit som varit ganska
vårmoder för honom tidvis. Minnet av fört. PT var
när han dog fört. men en liten rund kropp som något till
bunden fört. girat girat samt med jämna mellanrum inbunden
eig. blommor som nytt hans gas tåg hem och hängdes
över sönger som en minne. Det var red vid denna tid i
senare, då hans anföraren är pappersblommor som växer
även som är gaspärter att dessa i de mindre kyrka-
gårdarna tåg in i kyrkan huset, där spikas ännu i dag
kanske finnes i väggen där de hängts upp i bänke
i omständigheterna om väder ännu blivit uppenbara eller
blivit hängande i flera år, då kyrkogården viuter på en
en översigbar plats. År 1895 dog även vår Per Tuul. Då
blodde man ännu liksom i loka och grannkvarnen gjordes
genom omant i ordning. Fört. de hängde i blodet den tiden
en hängde hängde och dock inte hjälpa till, det var gran-

manus hedersbevisning af den döda i det om red. och ma. P. T. i
länga tider påtogs den anses af somliga för gott af andra som
och icke. Den döda lades alltså först i ett bröd smedens visten,
som först skulle tillvagas efter målt, blev i ordning. Under
naken lades strax efter dödens inträde en psalmbok för
att hålla naken uppe ögonen ströta sorgfälligt ty om
den döda "tittade" troddes att någon af hans närmaste,
den som man tyckte att han tittade på, snart skulle
följa efter, i de fummra allerna som sigs efter öfver gärd
akt på vem han sig efter af de närvarande i ofta var
betänksam nog att yppa vad han tyckte sig öfver
my i oro hos den som beordrar dets, exempel kunde.
Att träffa den döda var ett fortvande uppdrag i den som gilla
det fick något plagg e. d. af den dödes tillhörig kläder som
minne i erkannde. Den man som besökte en död fick hans
rakdon, det var beständ red. Det vartha man följt
en död i jorden aldrig slås ut under öppen himmel utan
slogs ut i rummet. Allt som kunde fås ha varit till

den dades kropp s. s. lödvar, någon tand eller en utvärtet.
ben, segerkrone id skulle följa den dade: kristen, annars
kom den dade igen, så även om man glömde den s. k. "skyl-
lappen" som lades över blygden sin soepning, lakan linne o
annat som bekrädes både gamla folk som P. T. s föräldrar
på viss bestämd plats i beredskap ärovis i förväg i om de
var "joraskrik" i joraskryta n. n. förvarades både dades nä-
maste många gånger blivit påminnda om "Joraskrik"-stumpen
han jag knöt krammas men vet inte om de användes så rent. I
många fall har "byggemansskrytan" gömts i blivit an-
vänd som joraskryta.

På mest någon som död kändes tjocka lekare för förståelse
pänst i liksom i redan i hela huset, allt bekrädes med
vitt till begravningen. Med denna väntade man så länge
att absoluta tecken visade att den dade var riktigt död.
Skäcken för skredid var mycket stn i Triset ville gärna
uppe sig. Att denna skrock om särskilt stn just här kunde
bli att man hade i skikt minne en folk som förkommit i
Triset

Det var en kvinna i Önnarp som dått blivit svårt i lagd i bista
i mar var fullt upptagen med att mata för begravningen. När
någon så kom in i köket såg man henne som en dött
vårt skendid, sitta upprätt i bistan i flocka knäppnålar
av blådseln. Att hon då legat där i flera dagar är tydligt
då hon var svårt i lagd i bista, denna blev ju inte jändig
stark på den tiden. Denna kvinna levde flera år därefter
mer förbannad aldrig Jeson för att hon hållit på att bli be-
graven utan hon kom att gå som en skugga.
Denna verkliga händelse uppträdde viimena så att man
kunde skendid överallt i staden kom att förtäsa flera
generationer igenom i man minste se tecken till förändring
innan ett lek kom i jorden annars var minstanken framme.
Jag minns själv förtäsa jag endast var 6 år gammal i detta
hänseende. Som besträdes vid min PT:s dötta därefter att
rednades på hennes kinder sett kom, där blara rednades
som hon själv i livstiden brukade säga att den kom att
följa henne i graven därefter att den var igrodd i lag i stanken.

För minns jag när gramförmär i "Fris" som dagar för
begravningar skickats med förning skulle föras in i lik-
rummet, som då var klätt med lakon i ammet vitt i skumet
genom de tjocka hembärda "läses-lakaker" för föras för, de
skulle "se liden", det var tradition, i något av högtidligt
allvar vilade över de närvarande var gång man trädde
in i rummet i en aukrig sabbigt lyfte på den bakens
reckade ansiktsduken eller som kommo till huset skulle
se den dolda.

Förning och Tillägsföring till begraving.

I detta sammanhang för nog även nämnas något om för-
ningen som var obligatorisk vid alla större jämtydlig-
tidligheterna s. s. bröllop, begraving o. bander. Vid större
tillställningar bars utminstone intill 1890 förning även
till armadags-gille.

Till jede förning hörde ännu på 1890-talet s. s. den på
nämnde begravinger, kaka, spelt- eller sockerkake
eller små-kaker. Speltkaker bekades av kormen i riket

vid den öppra eldstaden i skostenen ö grannades med namn
i visse fall samt alltså ornament i knaggarna med märking
i stent. övrigt bröntes den med en steltvårdad baken i sär-
skilt bakstoppapper, det var den kaka som är gammelt bekant
på 3-4 lag ägg men just vid denna tid finkade man
över låta ykeshagaren baka mörka kakor med eller
flera olika stora lag oöppna brändes, med, vid begräns-
ning svarta i vita brödet är sockermassa, sockerbröd samt
svart i vit glasur i spets mönster övrigt ibland brödet
med ett bröd är sockermassa i stältvårdad ströme samt
den drödas namn vid glada tillfällen med röd mar-
ring i stället för svart. Det var dessa två typer av
kakor som kom från släkten & de mera ansedda p. o. gär-
darna, de enkla är grannade kunde hålla sig till
brödet-kakor, glaserade i omerade över de med bröd
i blommor & svarta sockergras vid mig samt den drödas
namn i så många kakor som kom att ligga färdiga
laga när de lagts upp regelbundet i ordning, för flera

bakor med mann ja dyrare. Så kunde man sjäto både man
delmusslor i de koppaformar som fanns i många hem
i form av tätar stjärnor av olika form, kräfter m fl.
De gjöddades över öppen eld med en plåt med glöden som
för vrenvarens skul. Det var de bakor som kunde
komma i präga som förning, men dess utom kunde det
våras, som skulle vara rackers skaptade i så rätt uttagna
att hälva bak nästan inte fick ryas, ja man gick så långt
att man faste ihop det med en knappnål för att kunna spaka
se skedles bak ut, man var så överordinet nogg beträffande
utseendet i detta fall att det var tilligt. Antalet köns varierade
en hade man om man var så enkel men gäde några köns,
guldarna hade två eller flera. Så hade man myölk i smör-
slädet som för ha en närmare beskrivning, då kvinnorna
beträffande detta komms i tillfälle att visa sina olika ut-
vecklade konstfärdiga anlag. Smidet lades upp högt i en
s.k. smörkopp i hade man i sjäto lages fick man bära eller
läsa ihop till smörslädet som skulle vara så att man ej behöfde
spänna för det.

Fäst jag ej med säkerhet säga fästa, än det dock ganska
troligt att gäst, pämsat usquusgäst i äldre tider inget
i förningor i den här de utgjort en motsvarighet till
smälamningarnas ostkaka, som var okänt till.

En historia som berättats har inte alls verkat på
männor för de gamla, så som historier på andra orter
lä berättas om en kvinna som hade mjölgäst med
sig till ett gille i när hennes gäst kom på bordet.
Jick den inga gång, man tog endast av den vita
gästen. Kvinnan skulle då trota om att ha gäst
gäst med sig liksom senare annat. Denna kvinna
med mjölgästen påde sig jämsamt i tyckte om
så: "Mjölgiäst kan va tillägs som en gäst,
den i bästa inte så extremen i gille."
Detta uttryck har blivit ett ordet som påklaras
in i våra dagar, fast här som ofta annars ursprung
länge sedan är bortglömt i inga tankar på att det
nog en gång verkligen uttrycks i värd i muntlighet i
mest djupa kommit att gå till eftervärlden.

Sedan smidet logts upp högt i korgen i form av socker-
tripp eller något stympad kon o gjort rikligt jämnt i
ställ skulle smidslaget "pringlas" det gjordes på många
olika sätt berende på tycke, smak, teknisk samt jämnt
stora eller mindre. Konstnärlig talang. Den som helt
sakade talang kunde ha en annan till hjälp eller, som
kon ända hjälps vill göra det, t. ex. rulla över smidet i
korgen med en assest eller sockerpan med upphöjt
monster o på ett monster över allt hela samt göra in-
tryck med något stjärnmonstret jämnt på trippen. Men
kunde man med en tesked taga ut små hack i regel-
bundna mönster i pärlreda. Den mera konstnärliga kun-
de med en tesked tulla fram var i flader o framställa
fullständiga konstverk så blommorna var i hög relief
nästan påstående, o var branta det hela. Det blev en-
stående rader smidas som nästan kunde anses för
rader att vara vid bordet, de fingo näst stå som en
pyramid, o äro för ögonnär. En annan teknik där man

kunde jag ett "smärsked" att de stöme ut en del i verkligheten
var istället kom på sig rätt att man är en mindre stöme
en fast smär genom en stans spårade ut smär en
lämplig konstskur i ringlade det över stämnet många
gångar i smärsked eller smärsked på ett djupt flät-
verk eller ett virvare en ring lina uppstod. När man
ringlade med sked skulle denna ständigt doppas i
vattnet för att släppa, men var i den arbetande ring-
sked o reulig, så sig kunde det att den stöck ske-
der i muren i stället. Ett smärsked smärsked
var ingen heder för ägarinnan, men den som var ring-
sked vad reuligheten beträffar tog hälsat en den som
var enklare istället komma i den i smärsked en reulig arbetad
eller skeder varit jämne. Det kom nästan regas att den
var just smärskedens utseende som följde utslaget var
det gällde att ge den ena krämen förskräda framför den
andra beträffande talang (en man visste att den var reulig
i gjut det i jätt) men man kom till middego under den de

olika konstruktioner då torade med bestående mellanrum
längs brodets mitt omvärlande med bakarna ö ut-
gjorde brodsdekoration.

Den som kom med allt detta, förningen till "äres-
begärning" stället, ofta skickad, skulle vara nog klädd
i den som så gick med förning" skulle tagas emot i en
färdig samt som förut väntas "se lied" det kunde till
traditionen även om det var en pige som skickades i en
hade vid den tid då förningarna kom nog att gå med
att taga emot, men det kunde till o man var inriktad
driga i en av husets kvinnliga medlemmar var klädd till
i helt inriktad på just detta, det gällde också absolut
kunna känna ut på vilket av allt som kom som var
den ena i den andra, och mycket var i en händelse. Be-
triffrande bakar i smör kom det åter i pige begärning-
dagar, dagupparseer ska skulle såsom vara vilken prime
som skulle skänka en kaka.

Kransar var då redan ganska allmänna, pärlkransar

Kärl samt glas, porstäm m.m. ländes i närmaste gård.
Dagen före begravningen kokades kött i soppa i den blank-
sprucade mässade kopparkitteln, det kokta ot kött som
skulle bli pepparsot kött samt de många krus som ingått
i förningen i som man ryktat urga, dels för att avtjoga
den ofta befuktliga kopparkitteln i dels även i rågen man
för att vändesätta dem o deras ägare. Troligen blev det
dessa kokta krus som ofta, när ej lamm stek fanns, stektes
efteråt o kom in på bordet som stek o under alla omstän-
digheter kommit med i annandags i tredje dags gille.
På spisen, eller där ej spis fanns, på den öppna eldstaden
kokades isgryns gröt till den pudding som sedes på be-
gravningdagen skulle kokas i stekbad i pannrummet
i serverad med saftlös utgöra efterrätt. Det var tjänst-
ningar till begravningen i vad kött beträffar om det
märkt vid andra gillen när gammalt o nytt kött på
ett mital vid mitten av 1890-talet. Först hade två
gilles mat räknats även fisk (blå fisk) o gröt samt även krus o kruka.

olika konststycken de tröades med bestämde mellanrum
längs bordets mitt rummälrande med bakarna ö ut-
gjorde bordsdekoration.

Den som kom med allt detta, förningarna till äres-
begärnings stället, ofta skickade, skulle vara mycket önskad
i den som så "gick med förning" skulle tagas emot i en
färdig samt som förut nämnts "se lied" det kunde till
Traditioner även om det var en pige som skickats i en
både vid den tid då förningarna kom nog att gå med
att taga emot, men det kunde till o man var inriktad
därpå i en av husets kvinnliga medlemmar var blott till
i helt inriktad på just detta, det gällde också absolut
kunna känna ut på vilken av alla som kom som var
den ena i den andra, i den mycket var i en bade. Be-
träffande bakarna i smör kom det åter i pige begärnings-
dagar, daguppasserarna skulle säkerligen vilken prins
som skulle skicka en kake.

Kransar var då redan ganska allmänna, pärlkransar

små kransar med lilla hvita i små runda rita pärlor
samt en Kristusbild i mitten, samt kransar av prepa-
rerade konstgjorda blommor i blad. Och bada små runda
kransar av bukter e.d. med några blommor fast
inbundna i jännet jändelade.

I köket var det ganska före begravingen beitt, där här-
skade madlackeren, den samma för en stund omide.
Här var det märkvärdiga förhållandet rådan, att det
gjordes mindre ställe, såsom detta kunde finnas trängt
om utrymmet i köksordningarna men köksspis jämte
skorstens öppna eldstad i pannrum, medan man
ofta i gårdarna stora upplagade stens, helt måste väta
sig skorstensarnas öppna eldstäder med i bästa fall några
kvinnor med kokkärl över fyren samt pannrummen.

Bred bakades i bakugnen, stora riketsbröd, vetelbröd samt
äta in stene i detta fall, pepparkakor i ännu ett slag smittas
dessa gjordes någon dag medan man redde till ända i di
skottade var även, om man var i Trefälle därför något annan